

www.ukrposhta.ua

АТ «УКРПОШТА»

ФІЛАТЕЛІЯ № 26

України

НАД ВИПУСКОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Наталія МУХІНА

начальник Управління філателістичної продукції

Антоніна СІРИК

менеджер з управління продажами філателістичної продукції

Наталія ТРЕТЬЯК

начальник відділу виготовлення маркованої та філателістичної продукції

Тетяна РЕШЕТНЯК

начальник відділу продажу маркованої та філателістичної продукції

Світлана МАЗЕПА

заступник начальника відділу продажу маркованої та філателістичної продукції

Світлана БОГОРОД

головний фахівець відділу виготовлення маркованої та філателістичної продукції

Надія СЛОВЕНКО

головний фахівець відділу виготовлення маркованої та філателістичної продукції

Оксана ШУКЛІНОВА

головний фахівець відділу виготовлення маркованої та філателістичної продукції

ЗМІСТ

04. ВИПУСКИ ПОШТОВИХ МАРОК У II КВАРТАЛІ 2021 РОКУ
17. ПЛАКАТ I КВАРТАЛ 2021
18. СПЕЦПОГАШЕННЯ У II КВАРТАЛІ 2021 РОКУ
19. НОВИНИ ФІЛАТЕЛІЇ
26. СПЕЦІАЛЬНІ ПОШТОВІ ШТЕМПЕЛІ З ПЕРЕВІДНОЮ ДАТОЮ – 2020 РІК
35. МАРКАМ НА САМОКЛЕЙНОМУ ПАПЕРІ – ЗА ПІВСТОЛІТТЯ, А ВОНИ ВСЕ ЩЕ НОВИНКИ

ВИПУСКИ ПОШТОВИХ МАРОК У ІІ КВАРТАЛІ 2021 РОКУ

1. Чорнобиль. Відродження
2. Астрономічна обсерваторія Львівського національного університету ім. І. Франка. 250 років з часу заснування
3. Миколаївська астрономічна обсерваторія. 200 років з часу заснування
4. Випуск за програмою «ЄВРОПА». Національна природа на межі зникнення. Карпати:
  - 4.1. Вбивчі коліщата
  - 4.2. Крик Карпат
  - 4.3. Національна природа на межі зникнення. Карпати
5. Українська вишивка - код нації:
  - 5.1. Сорочка (фрагмент). Дніпропетровська обл.
  - 5.2. Сорочка (фрагмент). Рівненська обл.
  - 5.3. Сорочка (фрагмент). Тернопільська обл.
  - 5.4. Сорочка (фрагмент). Луганська обл.
6. Легенди таємниці Києва. Будинок з химерами
7. ЄВРО 2020
8. Краса і велич України. м. Севастополь
9. Червона книга України: тетерук, глушець, орябок

МАРКА ХУДОЖНЯ

Чорнобиль. Відродження

ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ МАРКИ

Дата введення в обіг: квітень-травень 2021 р.
Тираж – 130 000 пр. Формат марки – 52x25 мм.
Кількість марок в аркуші – 8.
Номінал марки – V (9,00 грн).
Художник мурала В. Коршунов.

Місце проведення погашення: Київ, Вінниця та м. Лубни Полтавської обл.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Чорнобильська катастрофа – техногенна екологічно-гуманітарна катастрофа, спричинена двома тепловими вибухами і подальшим руйнуванням четвертого енергоблоку Чорнобильської атомної електростанції, розташованої на території України, в ніч на 26 квітня 1986 року.

Затвердженні оригінал-макети марки, маркового аркуша, конверта «Перший день» та штемпелів спецпогашення «Перший день»

МАРКА ХУДОЖНЯ

**Астрономічна обсерваторія Львівського національного університету ім. І. Франка.
250 років з часу заснування**

ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ МАРКИ

Дата введення в обіг: II квартал.
Тираж – 130 000 пр.

Формат марки – 50x30 мм.

Кількість марок в аркуші – 9.

Номінал марки – V (9,00 грн.).

Дизайн І. Медведовської.

Місце проведення погашення: Київ та Львів

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Астрономічна обсерваторія – науково-дослідна установа Львівського національного університету ім. Івана Франка. Одна із найстаріших обсерваторій Східної Європи, заснована 1771 року.

Затверджені оригінал-макети марки, маркового аркуша, та штемпелів спецпогашення «Перший день»

МАРКА ХУДОЖНЯ

**Миколаївська астрономічна обсерваторія.
200 років з часу заснування**

ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ МАРКИ

Дата введення в обіг: II квартал.

Тираж – 130 000 пр. Формат марки – 26x55 мм.

Кількість марок в аркуші – 9.

Номінал марки – V (9,00 грн.).

Дизайн І. Медведовської.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Миколаївська обсерваторія – одна з найстаріших обсерваторій Східної Європи, заснована в 1821 році як морська.

Місце проведення погашення: Київ та Миколаїв

Затверджені оригінал-макети марки, маркового аркуша, конверта «Перший день» та штемпелів спецпогашення «Перший день»

МАРКА ХУДОЖНЯ

**Національна природа на межі зникнення.
Карпати. Вбивчі коліщата**

ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ МАРКИ

Дата введення в обіг: II квартал.

Тираж – 100 000 пр. Формат марки – 28x40 мм.

Кількість марок в аркуші – 6.

Номінал марки – Z (1 \$).

Дизайн О. Сімоненко.

Місце проведення
погашення: Київ та Закарпатська обл.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Букові праліси Карпат та інших регіонів Європи є об'єктом Світової спадщини ЮНЕСКО (2017). Карпатські гірські ліси у Центральній Європі є одними з найбільш значних пристаніщ для великих хижаків, зокрема бурого ведмедя.

Затверджені оригінал-макети марки, маркового аркуша, конверта «Перший день» та штемпелів спецзапозичення «Перший день»

МАРКА ХУДОЖНЯ

**Національна природа на межі зникнення.
Карпати. Крик Карпат**

ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ МАРКИ

Дата введення в обіг: II квартал.

Тираж – 100 000 пр. Формат марки – 28x40 мм.

Кількість марок в аркуші – 6.

Номінал марки – Z (1 \$).

Дизайн О. Сімоненко.

Місце проведення
погашення: Київ та Закарпатська обл.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Букові праліси Карпат та інших регіонів Європи є об'єктом Світової спадщини ЮНЕСКО (2017). Карпатські гірські ліси у Центральній Європі є одними з найбільш значних пристаніщ для великих хижаків, зокрема бурого ведмедя.

Затверджені оригінал-макети марки, маркового аркуша, конверта «Перший день» та штемпелів спецзапозичення «Перший день»

ПОШТОВИЙ БЛОК

Національна природа на межі зникнення. Карпати

ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ БЛОКУ

Дата введення в обіг: II квартал.

Тираж – 8 000 пр.

Формат блоку – 119x78 мм.

Формат марок – 28x40 мм.

Номінал кожної марки – Z (1 \$).

Дизайн О. Сімоненко.

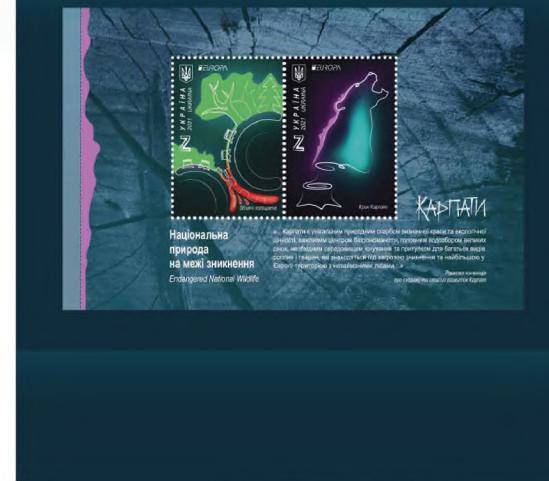

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

За даними ООН ліси українських Карпат зникають із загрозливою швидкістю через незаконну вирубку. Це вже привело до зміни клімату, і як наслідок – масштабні повені, підтоплені села й дороги, руйнування мостів. Та найжахливіше – знищенння унікальної екосистеми, адже Карпати – це кліматотвірний чинник всієї України.

Затверджений оригінал-макет поштового блока

Затверджені оригінал-макети буклета та картмаксимумів

МАРКА ХУДОЖНЯ

Сорочка (фрагмент).
Дніпропетровська обл.

ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ МАРКИ

Дата введення в обіг: II квартал.

Тираж – 130 000 пр. Формат марки – 30x33 мм.

Кількість марок в аркуші – 8+1 куп.

Номінал марки – V (9,00 грн).

Дизайн О. Шуклінової.

00.00.2021 • 01001 Київ
УКРАЇНСЬКА
ВИШИВКА – КОД НАЦІЇ
ПЕРШИЙ ДЕНЬ • PREMIER JOUR

Місце проведення погашення: Київ

Затверджені оригінал-макети марки, маркового аркуша, конверта «Перший день», картмаксимума та штемпеля спецпогашення «Перший день»

МАРКА ХУДОЖНЯ

Сорочка (фрагмент).
Рівненська обл.

ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ МАРКИ

Дата введення в обіг: II квартал.

Тираж – 130 000 пр. Формат марки – 30x33 мм.

Кількість марок в аркуші – 8+1 куп.

Номінал марки – V (9,00 грн).

Дизайн О. Шуклінової.

00.00.2021 • 01001 Київ
УКРАЇНСЬКА
ВИШИВКА – КОД НАЦІЇ
ПЕРШИЙ ДЕНЬ • PREMIER JOUR

Місце проведення погашення: Київ

Затверджені оригінал-макети марки, маркового аркуша, конверта «Перший день», картмаксимума та штемпеля спецпогашення «Перший день»

МАРКА ХУДОЖНЯ

Сорочка (фрагмент).
Тернопільська обл.

ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ МАРКИ

Дата введення в обіг: II квартал.

Тираж – 130 000 пр. Формат марки – 30x33 мм.

Кількість марок в аркуші – 8+1 куп.

Номінал марки – F (17,00 грн).

Дизайн О. Шуклінової.

Місце проведення погашення:
Київ та Тернопіль

Затверджені оригінал-макети марки, маркового аркуша, конверта «Перший день», картмаксимума та штемпелів спецпогашення «Перший день»

МАРКА ХУДОЖНЯ

Сорочка (фрагмент).
Луганська обл.

ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ МАРКИ

Дата введення в обіг: II квартал.

Тираж – 130 000 пр. Формат марки – 30x33 мм.

Кількість марок в аркуші – 8+1 куп.

Номінал марки – F (17,00 грн).

Дизайн О. Шуклінової.

Місце проведення погашення:
Київ

Затверджені оригінал-макети марки, маркового аркуша, конверта «Перший день», картмаксимума та штемпеля спецпогашення «Перший день»

ПОШТОВИЙ БЛОК

**Легенди й таємниці Києва.
Будинок з химерами**

ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ БЛОКУ

Дата введення в обіг: II квартал.

Тираж – 25 000 пр.

Формат блоку – 160x130 мм.

Формат марок – 4 м. – 32x32 мм, 96.7x47 мм.

Номінали марок – 2 м. – 11,00 грн., 2 м. – 16,50 грн., 33,00 грн.

Дизайн О. Харука та С. Харука.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Будинок з химерами – цегляна споруда з прикрасами міфологічних та мисливських сюжетів, є головною архітектурною спорудою раннього неоготичного стилю Києва. Свою назву отримала завдяки скульптурним прикрасам, тематика яких – тваринний наземний та підводний світи, атрибути полювання, міфічні істоти.

Місце проведення
погашення:
Київ

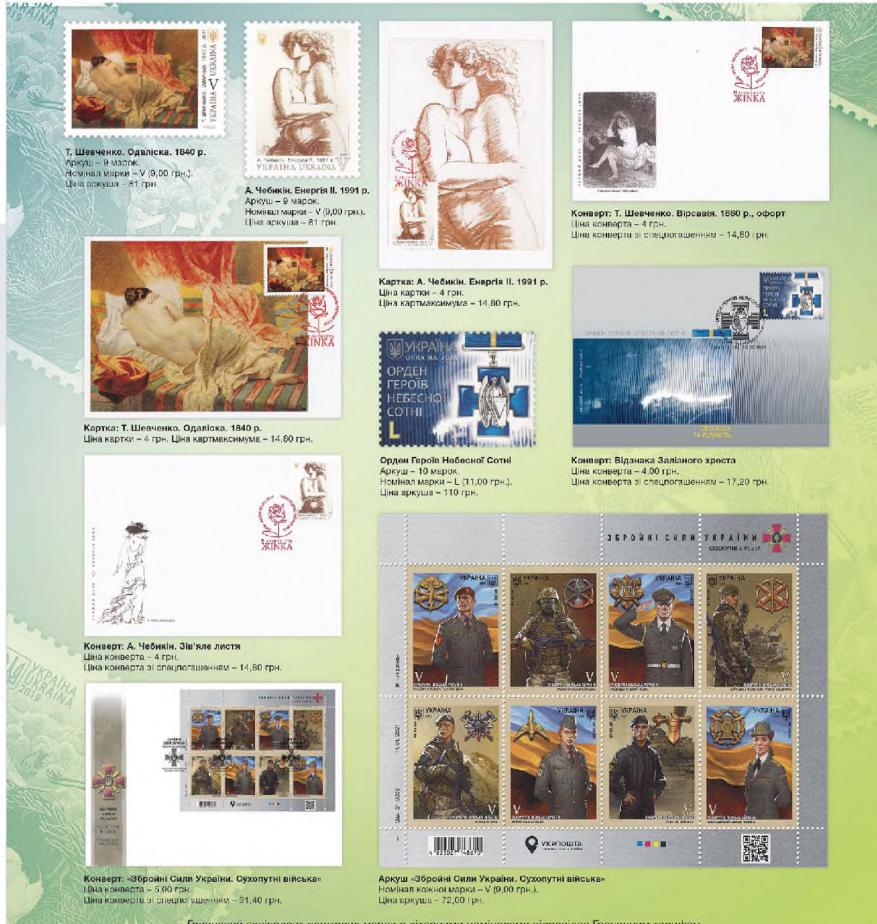

Затверджені оригінал-макети поштового блока, буклета, конверта «Перший день» та штемпеля спецпогашення «Перший день»

ПЛАКАТ І КВАРТАЛ 2021

2021-І

ПОШТОВІ МАРКИ УКРАЇНИ POSTAGE STAMPS OF UKRAINE

ВЛАСНА МАРКА

ЗАМОВЛЯЙ ONLINE
(050) 100-43-38

УКРПОШТА

www.ukrposhta.ua

КУПУЙ ONLINE

ШУКАЙ БІЛЬШЕ В
ОФІЦІЙНОМУ МАГАЗИНІ

СПЕЦПОГАШЕННЯ У ІІ КВАРТАЛІ 2021 РОКУ

№ п/п	Орієнтовна дата проведення	Назва спецпогашення	Місце проведення
1	12.04.2021	Всесвітній День авіації та космонавтики	смт Вороновиця (Вінницька обл.), Житомир, Київ, Дніпро
2	22.04.2021	110 років від дня народження Віри Роїк	Полтава
3	23.04.2021	130 р. від дня народження Сергія Прокоф'єва	Краматорськ, Донецька обл.
4	07.05.2021	150-річчя від дня народження В. Гнатюка	Тернопіль
5	14.05.2021	85-ті роковини трагедії в Бабиному Яру	Київ
6	31.05.2021	75 років ДП «Антонов»	Київ
7	11.06.2021	100 р. з часу створення Національної академії внутрішніх справ	Київ
8	21.06.2021	100 р. від дня народження Осипа Дяківа («Горновий»)	Тернопільська обл., Черкаська обл.
9	28.06.2021	25 р. з дня прийняття Конституції України	Київ
10	квітень	Перевідний: Ужгород місто сакур	Ужгород

НОВИНИ ФІЛАТЕЛІЇ

Конкурс «Найкраща поштова марка України 2020»

З 1 до 19 лютого 2021 року АТ «Укрпошта» проводила конкурс «Найкраща поштова марка України 2020». Голосування відбувалося в трьох номінаціях: «Найкраща поштова марка України 2020», «Найкращий поштовий блок України 2020», «Найкращий марковий аркуш України 2020».

Віддати свій голос можна було на сторінці АТ «Укрпошта» у мережі Facebook, на сайті АТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua, заповнивши відповідну форму, а також електронною та традиційною поштою.

Результати конкурсу «Найкраща поштова марка України 2020» були оголошені 1 березня – у День народження сучасних українських поштових марок.

Між учасниками голосування було розіграно за допомогою сервісу гап-dom презентаційні річні комплекти поштових марок України 2020 року.

У визначені країн поштових випусків участь взяли 660 респондентів. Особлива боротьба розгорнулася в номінації поштових марок. Обрати країну серед 31 поштової марки, введених АТ «Укрпошта» в обіг у 2020 році, було непросто.

Тож, на думку українців, і не тільки їх, оскільки в голосуванні брали участь і колекціонери інших країн, переможцями стали:

НАЙКРАЩА ПОШТОВА МАРКА

«Козаки»

(дизайн – компанія ArtNation)

(перші українські поштові марки з доповненою реальністю)

НАЙКРАЩИЙ ПОШТОВИЙ БЛОК

«Маяки України»

(в дизайні використано ідею Н. Фандікової)

НАЙКРАЩИЙ МАРКОВИЙ АРКУШ

«Вітражі старого Львова»

(художники – Олександр Харук та Сергій Харук)

Українська поштова марка із легендарним закарпатським листоношею виборола срібло у конкурсі «Краща поштова марка Європи 2020 – вибір журі»

«Стародавні поштові маршрути» – тема минулорічного конкурсу поштових марок за програмою «Європа», започаткованому у 1956 році. Марки EUROPA, що мають офіційний логотип EUROPA, випускаються європейськими поштовими адміністраціями і підкреслюють спільні корені, культуру, історію країн Європи та їх спільні цілі. Поштові випуски EUROPA є одними з найбільш популярних серед філателістів світу.

На міжнародний конкурс Україна представила поштову марку-легенду, присвячену закарпатському листоноші Федіру Фекеті (1791–1838), який 30 років поспіль щоденно долав відстань двадцять п'ять кілометрів до Ужгорода за поштою, а потім назад, в рідне село Тур'ї Ремети. Йшов Федір не по дорозі (так значно довше), а по йому одному відомим коротким стежкам. Якось взимку листоноша невдало поставив ногу на лід на річці Туриці, провалився під воду, застудився і невдовзі помер. А земляки в його честь поставили пам'ятник-дошку на стіні місцевої церкви. На дощі вигравіювано напис: «В пам'ять приязності, тверезості, чесності і послужності посла Федора Фекета. Помер 1838 року». Автор першого українського поштового випуску, присвяченого важкій і небезпечній професії листонош, – Ірина Медведовська.

1-ше місце

2-ге місце

3-те місце

Postverk Føroya
(Faroe Islands)

Swiss Post
(Switzerland)

2-ге місце

Рішенням журі конкурсу, що складається з восьми експертів-філателістів, включаючи художників, колекціонерів та блогерів з Бельгії, Німеччини, Швейцарії, Франції, Словенії і Люксембургу срібло конкурсу вперше за всю історію змагань присуджено відразу трьом країнам: Україні, Швейцарії і Фарерським островам. Переможцем визнано поштовий випуск Польщі. Почесне третє місце посіла марка Німеччини.

Пояснюючи свій вибір, члени журі відмітили, що поштові адміністрації країн-переможців вправно впоралися з такою непростою темою як «Стародавні поштові маршрути», акцентуючи в ескізах увагу перш за все на людському аспекті поштової доставки, а також авантюрним та часом небезпечним пригодам листонош під час виконання своїх професійних обов'язків.

Українські знаки поштової оплати дістали нову «Конституцію»

Питання актуалізації норм Положення про знаки поштової оплати, затвердженого наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 24 червня 2010 року N 388, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 26 липня 2010 року за N 553/17848 (далі – Положення), назрівало давно. Розробку нової редакції Положення Укрпошта розпочала близько двох років тому, вивчивши досвід інших поштових адміністрацій та проаналізувавши слабкі місця чинного на той час Положення.

Після тривалого шляху погоджень відповідними державними інституціями нова редакція Положення про знаки поштової оплати, затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України від 14.01.2021 р. № 8 «Про внесення змін до Положення про знаки поштової оплати», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 березня 2021 р. за N 273/35895, 16 березня 2021 р. набрала чинності.

Серед основних змін:

- систематизація визначень знаків поштової оплати та філателістичної продукції, зокрема й введення поняття поштової марки з додатковим номіналом/тарифом, що дає Укрпошті правові підстави для здійснення випуску благодійних поштових марок;
- упорядкування кваліфікаційних критеріїв до відбору пропозицій при формуванні річних планів випусків поштових марок та конвертів;
- приведення положень документа відповідно до норм вітчизняного законодавства та актів Всесвітнього поштового союзу;
- пропозиції щодо видання позапланових поштових марок і блоків, маркованих конвертів та карток приймаються до розгляду РХР не пізніше ніж за 6 місяців до дати їх випуску.

Ознайомитися з новою редакцією Положення про ЗПО можна за посиланням <https://ips.ligazakon.net/document/RE35895?an=1>.

Засідання Редакційно-художньої ради з питань видання поштових марок, маркованих конвертів та карток в Україні

11 лютого та 29 березня 2021 р. відбулися засідання Редакційно-художньої ради з питань видання поштових марок, маркованих конвертів та карток в Україні (Ради), на яких члени Ради розглянули звернення щодо додаткових в 2021 р. випусків поштових марок, конвертів та проведення спецпогашень.

На засіданнях Ради було затверджено ескізи до марок, конвертів, штемпелів спецпогашення на 2021 р. та прийнято ряд рішень:

- здійснити випуск художнього немаркованого конверта, присвяченого XV (ювілейному) Всеукраїнському конкурсу шкільних малюнків «Мої права»;
- провести спецпогашення у м. Києві, м. Новоград-Волинському (Житомирська обл.), м. Гадяч (Полтавська обл.), с. Колодяжне (Волинська обл.) до 150-річчя від дня народження Лесі Українки;
- запропонувати провести спецпогашення у Львові до 100-річчя з часу заснування Українського вільного університету (м. Мюнхен, Баварія, ФРН);
- провести спецпогашення в Тернополі до 150-річчя від дня народження В. Гнатюка;
- провести в м. Лубни (Полтавська обл.) додаткове (основне в м. Києві) спецпогашення «Перший день» поштової марки до 35-тих роковин Чорнобильської трагедії;
- провести в м. Вінниця додаткове (основне в м. Києві) спецпогашення «Перший день» поштової марки до 35-тих роковин Чорнобильської трагедії;
- провести в Києві спецпогашення до 80-тих роковин трагедії Бабиного Яру;
- змінити формат випуску конверта до 100-річчя з часу заснування Національної академії внутрішніх справ – з маркованого художнього конверта на конверт з оригінальною маркою;
- провести в Полтаві спецпогашення до 100-річчя з часу заснування Української медичної стоматологічної академії;
- запропонувати провести в Покровську Донецької обл. спецпогашення до 100-річчя з часу заснування Донецького національного технічного університету;
- здійснити випуск художнього маркованого конверта та провести спецпогашення до 75-річчя з часу заснування ДП «Антонов»;
- здійснити випуск поштового блоку, присвяченого проєкту «Наука – це вона»;
- провести спецпогашення в Житомирі, Києві, Дніпрі, смт Вороновиця (Вінницька обл.) до Всесвітнього дня авіації та космонавтики;
- провести спецпогашення в м. Лубни Полтавської обл. до 110-річчя від дня народження Віри Роїк;
- перенести з Тематичного плану випуску поштових марок на 2021 р. до Тематичного плану випуску поштових марок на 2022 р. поштову марку, присвячену 100-річчю з часу першого виконання української колядки «Щедрик» в Карнегі-Холі в Нью-Йорку;
- перенести з тематичних планів випуску поштових конвертів та проведення спецпогашень на 2021 р. до тематичних планів випуску поштових конвертів та проведення спецпогашень на 2022 р. поштовий конверт та проведення

спецпогашення, присвячених участі національної збірної ветеранів України у Іграх Нескорених у Гаазі.

Відкриття нових філателістичних магазинів

Початок 2021 року виявився прихильним для поціновувачів української філателістичної продукції відкриттям двох нових філателістичних магазинів у Харкові та Ужгороді.

Відтепер придбати знаки поштової оплати для оплати письмової кореспонденції, останні випуски художніх поштових марок, новинки української філателістичної і сувенірної продукції, в тому числі і продукцію, яка не представлена у більшості відділень поштового зв'язку, а також оформити філателістичний абонемент можна в одному місці.

Ви можете завітати до магазинів «Філателія» за такими адресами:

Харків – пл. Привокзальна 2, операційний зал ВПЗ-61052.

Магазин працює вівторок – субота з 9.00 до 18.00, перерва 13.00-14.00.

Ужгород – пл. Поштова, 4, ВПЗ-88000.

Магазин працює понеділок – п'ятниця з 8.30 до 17.30, перерва 13.00-14.00

Урочисті церемонії спецпогашення в І кварталі 2021 року

06.02.2021 у приміщенні Офісу Президента України за участі Президента України Володимира Зеленського, генерального директора Укрпошти Ігоря Смілянського та керівника Національного антарктичного наукового центру Євгена Дикого було проведено урочисту церемонію спецпогашення «25 років з часу підняття українського прапора на Антарктичній станції «Академік Вєрнадський» Київ, 01001».

Урочиста церемонія спецпогашення нових поштових мініатюр та презентація колекції відбулася 5 березня в Національному музеї Тараса Шевченка. У спецпогашенні взяли участь генеральний директор Укрпошти Ігор Смілянський, головний зберігач Національного музею Тараса Шевченка Юлія Шиленко, засновниця бренду OLIZ Христина Зорошонко.

14.03.2021 р. в Центральному будинку офіцерів Збройних сил України в м. Києві відбулася урочиста церемонія спецпогашення поштових марок «Збройні сили України. Сухопутні війська», що відкривають серію «Сучасні однострої». У церемонії взяли участь: Ігор Смілянський, генеральний директор Укрпошти; Назім Агаєв, директор департаменту соціального та гуманітарного забезпечення Міністерства оборони України; Руслан Мирошниченко, начальник відділу цивільно-військового співробітництва командування Сухопутних військ Збройних сил України.

СПЕЦІАЛЬНІ ПОШТОВІ ШТЕМПЕЛІ З ПЕРЕВІДНОЮ ДАТОЮ – 2020 РІК

Інформація про спеціальні поштові штемпелі з перевідною датою вже неодноразово висвітлювалася на сторінках попередніх номерів цього журналу. За минулій рік Укрпошта ввела в дію нові та оновлені штемпелі з перевідною датою в різних містах країни. Враховуючи можливість неодноразового застосування таких штемпелів до будь-яких подій та урочистостей вони стали затребувані державними закладами, установами, громадськими організаціями та місцевими органами влади. Колекціонування відбитків штемпелів постійної дії і досі зацікавлює українських філателістів та закордонних колекціонерів, тому розмова на цю тему потребує продовження.

Збирання спеціальних поштових штемпелів постійної дії пов'язане з деякими труднощами:

- по-перше, Укрпошта не здійснює продаж конвертів з такими погашеннями (в тому числі для забезпечення замовлень власників абонементів);
- по-друге, отримати відбиток штемпелю на конверті в день його введення в дію можливо тільки безпосередньо в відділенні поштового зв'язку, де він вводиться для використання.

Без сумніву, спеціальні поштові штемпелі постійної дії за графікою їх малюнку поступаються спеціальним пам'ятним поштовим штемпелям. Але вони не зменшують своєї значимості в колекції, якщо відповідають обраній темі. Відбитки таких штемпелів на поштових відправленнях з використанням різноманітних за темою конвертів, карток та знаків поштової оплати надають нам привід на їх колекціонування.

Доречно нагадати, що відмінними рисами колекціонера є його безмірне захоплення філателією, ерудиція, наполегливість в пошуку, пам'ять, а також спостережливість, які дозволяють йому оцінити правдивість матеріалу, знайти деякі відхилення, виявити відмінності в примірниках, отримав при цьому заряд позитивних емоцій.

Не стали виключенням відбитки спеціальних штемпелів постійної дії, серед яких прискіпливі колекціонери знайшли відмінності в елементах малюнків, в розмірах і видах шрифтів та кольору в порівнянні з відбитками цих штемпелів попередніх років.

Гідний уваги спеціальний штемпель з перевідною датою «День закоханих. Харків-1», який вживався 14 лютого 2020 року. Цей штемпель введений в дію 14 лютого 2008 року і був чорного кольору (іл. 1). До 14 лютого 2015 року штемпель вживався щорічно без зміни кольору. А вже 14 лютого 2016 року відбиток штемпелю став синього кольору (іл. 2). У зв'язку із неможливістю визначити перевідним механізмом дату поточного та майбутніх років штемпель в 2018 році не застосовувався і був вилучений. В 2019 році 14 лютого оновлений штемпель «День закоханих. Харків-1» був введений в дію. Цей штемпель за розміром шрифту календарної дати мав відмінність від попереднього (іл. 3). Але несподіваністю стали відбитки штемпелю на поштових відправлення, які були здійснені в 2020 році (іл. 4) і мають суттєві відмінності від попередніх, та визначені нижче в таблиці.

іл. 1

іл. 2

іл. 3

іл. 4

Елемент напису дати тексту	Відбитки з 14.02.2008 р. по 14.02.2015 р. включно	Відбитки з 14.02.2016 р. по 14.02.2017 р. включно	Відбиток 14.02.2019 р.	Відбиток 14.02.2020 р.
Шрифт дати	Середній високий	Середній високий	Вузький низький	Товстий високий
Написання місяця	Літери ЛЮТ	Літери ЛЮТ	Літери ЛЮТ	Цифри 02
Колір відбитку	чорний	синій	синій	синій

Завдяки пильності колекціонерів таки філателістичні матеріали з відбитками поштового штемпеля «День закоханих» з розряду звичайних потрапили до категорії «цікавих».

Продовжуючи розмову про відмінності штемпелів неможливо не згадати про спеціальний штемпель з перевідною датою «Хотинська фортеця». Штемпель був введений в дію 3 вересня 2005 року (іл. 5). В результаті реорганізації структурних підрозділів Укрпошти в 2007 році змінилась назва поштового відділення, де використовувався зазначений штемпель. Тому 3 серпня 2007 року був введений в дію оновлений штемпель «Хотинська фортеця» (іл. 6) замість попереднього.

іл. 5

іл. 6

Відбиток оновленого штемпеля, крім зміни назви поштового відділення, має відмінності від попереднього штемпеля в розмірі рамки дати та в елементах малюнку, а саме:

Штемпель «Хотинська фортеця»	Назва поштового відділення	Розмір рамки дати, мм	Правий контур річки	Смужка зліва посередині рамки дати
Відбиток 2005 р. (3 вересня)	ВуПЗ	12,5x28,5	Хвилястий суцільний	В наявності
Відбиток 2007 р. (3 вересня)	ЦОС № 12	12,0x35,0	Розірваний рамкою дати	Немає

Неможливо не згадати про спеціальний поштовий штемпель постійної дії «Служити людям – робити добро. Харків, 61052», який знаходиться в дії з 18 вересня 2015 року. Відбитки цього штемпеля, що були виконані на конвертах під час проведення XVIII Національної філателістичної виставки «УКРФІЛЄКС 2020» з 10-го по 13-е вересня (іл. 7), мають відмінності в порівнянні з попереднimi, які були здійснені раніше в тому же році (іл. 8). Імовірно силіконова наліпка з малюнком штемпеля була наклеєна на іншу штемпельну оснастку зі своїм перевідним механізмом календарної дати штемпелю, внаслідок чого відбиток отримав відмінності від попередніх відбитків штемпелю.

іл. 7

іл. 8

Відмінності відбитків штемпелю:

Елемент напису дати, тексту	Відбиток 29.05.2020 р.	Відбиток 10.09.2020 р.
Шрифт дати	Товстий високий	Вузький низький
Написання місяцю	Цифри 05	Літери ВЕР

9 березня 2020 року до 206-річчя з дня народження Тараса Шевченка в місті Каневі був введений в дію спеціальний поштовий штемпель з перевідною датою «Шевченківський національний заповідник. Канів, 19003» (іл. 9) замість вилученого в 2019 році штемпеля, який вживався з 22 травня 2008 року.

На початку травня минулого року вилучений з використання поштовий штемпель з перевідною датою «День Перемоги. Київ-1».

8 травня 2020 року в день відзначення 75-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні в місті Києві був введений в дію спеціальний поштовий штемпель з перевідною датою «День пам'яті та примирення. 1939-1945. Київ. 01001» (іл. 10).

іл. 9

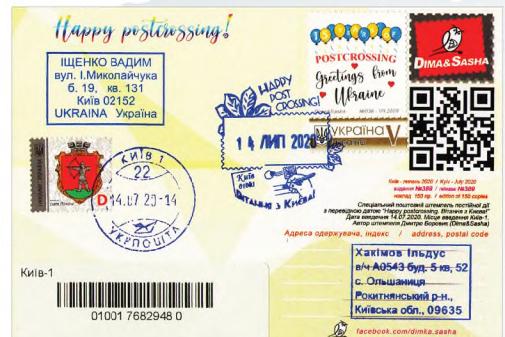

іл. 10

іл. 13

Враховуючи велику кількість в Києві прихильників відомого міжнародного проекту «Postcrossing», які захоплені поштовим обміном листами та листівками по всьому світу та з нагоди 15-річчя цього міжнародного руху з обміну листівками, Укрпошта з 14 липня 2020 року ввела в дію спеціальний поштовий штемпель постійної дії «Вітання з Києвом! Happy Postcrossing! Київ, 01001» та надала можливість посткросерам здійснювати поштові відправлення з головного поштамту столиці України (іл. 11).

іл. 11

іл. 12

2 вересня 2020 року був введений в дію спеціальний поштовий штемпель «Одеса – місто-герой. Одеса, 65001» (іл. 12) замість вилученого штемпеля, який використовувався з 8 серпня 2008 року.

У той самий день в Одесі під час святкування Дня міста Укрпошта ввела в дію спеціальний поштовий штемпель з перевідною датою «Ах, Одеса – перлина білого моря. Одеса, 65001» (іл. 13).

За поданням Полтавської дирекції АТ Укрпошта 16 вересня 2020 року в місті Гадяч Полтавської області був введений в дію спеціальний поштовий штемпель з перевідною датою «Гадяч – древній і сучасний. Гадяч, 37300» (іл. 14).

19 вересня 2020 року в місті Херсон введений в дію спеціальний поштовий штемпель постійної дії «Херсон – місто моряків та корабелів. Херсон, 73003» (іл. 15).

іл. 14

іл. 15

Вважаємо за необхідне нагадати про спеціальний поштовий штемпель «Україна. UKRAINA. Premier jour. 01001, Київ» з перевідною датою № 649, який в минулому році неодноразово використовувався для погашення конвертів з оригінальною маркою та поштових марок, що були введені в обіг за проєктом «Власна марка».

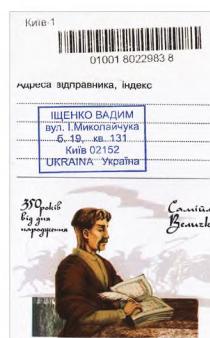
Традиційно надаємо інформацію (Таблиця № 1) стосовно дат використання ШПД № 649 на філателістичних матеріалах.

Таблиця №1

Дата вживання штемпелю	Поштова марка *	Конверт, поштова листівка, що використовувалися **
28 травня 2020 р.	ОМК 322	КОМ 327 «350 років від дня народження. Самійло Величко» (іл. 16).
5 червня 2020 р.	ОМК 323	КОМ 328 «Євген Патон. 1870–1953» (іл. 17).
15 червня 2020 р.	ОМК 324	КОМ 329 «175 років з часу заснування Астрономічної обсерваторії Київського національного університету імені Тараса Шевченка» (іл. 18).
4 вересня 2020 р.	ОМК 325	КОМ 330 «XVIII Національна філателістична виставка «Укрфілекс 2020» (іл. 19).
17 вересня 2020 р.	ОМК 326	КОМ 331 «100 років. Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова» (іл. 20).
9 жовтня 2020 р.	ОМК 327	КОМ 332 «Микола Арсенич. 1910–1947, Михайло Дяченко. 1910–1952» (іл. 21).
24 грудня 2020 р.	Персоніфікована «Власна марка» № П -25 з купоном. Зам.20-3751. 30.10.2020 (купон, призначений для друкування сюжетів на замовлення громадян або організацій).	НХК С6 «Орнамент»*** Зам. 10-3214. 16.11.2016, а також будь-який конверт за бажанням замовника «Власної марки». ПК «Власна марка» Зам. 931 від 31.10.2019 (використовується лише для надання послуг за проектом «Власна марка», призначена для друкування сюжетів на замовлення громадян або організацій) (іл.22 – іл.23).
30 грудня 2020 р.	ОМК 328	КОМ 333 «75-річчя створення ООН» (іл. 24)

*Примітка:

**нумерація ОМК і КОМ подана відповідно до філателістичних бюлетенів ПАТ «Укрпошта» та каталогу знаків поштової оплати України 2020 року.
***НХК використовується для надання послуг за проектом «Власна марка».

іл. 16

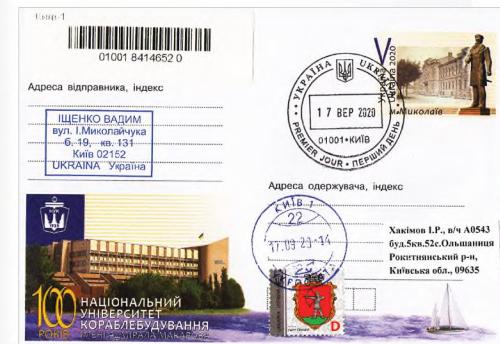
іл. 17

іл. 18

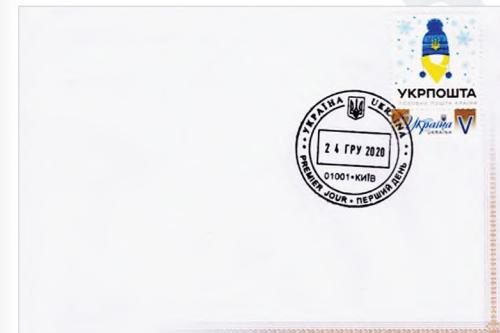
іл. 19

іл. 20

іл. 21

іл. 22

іл. 23

іл. 24

Сподіваємось, що розмова про спеціальні поштові штемпелі з перевідною датою буде продовжена в наступних номерах цього журналу.

Члени Асоціації філателістів України
Вадим Іщенко та Ільдус Хакімов

МАРКАМ НА САМОКЛЕЙНОМУ ПАПЕРІ – ЗА ПІВСТОЛІТТЯ, А ВОНИ ВСЕ ЩЕ НОВИНКИ

Мова йтиметься про появу 10 лютого 1964 року в сфері оплати поштових Сьерра-Ліоне послуг незвичної за формою, способом застосування і можливої в подальшому колекціонуванні, не торкаючись технології виготовлення, поштової марки на самоклейному папері.

Марка мала мету представити мінливу за конфігурацією лінію державного кордону і, завдяки царюючому представників фауни, – континентальну принадлежність країни. Тільки-но – колонія спробувала здивувати світ.

У цій ідеї матеріалізувалося крилате визначення: поштова марка – візитна картка країни. Вочевидь, саме перші марки на самоклейному папері стали й першими, по-справжньому – наочно і виразно, візитками держави.

Поштова марка на самоклейному папері виявилася плодом досягнень поліграфічної індустрії і соціального значення. Цей тип виготовлення знаків оплати поштових послуг оцінили першими листувальники: не треба шукати спосіб зволоження реверсної поверхні або застосовувати власний біологічний язик, ризикуючи здоров'ям, аби зафіксувати її на конверті. Не на останньому місці й фактор надійності під час зберігання маркових аркушів особливо на територіях з надлишковою вологістю повітря.

У результаті, нібито на обжитому полі – поштових теренах відкрилося те, що, набувши риси символу першої країни, перетворилося в збудника нових проектів в інших. Для одних це стало покликом періодичного випуску ексклюзивів, для других – відпрацюванням тотального переходу на новий поштовий знак оплати послуг (США). Але треті, та не останні, так звану, вільну форму – екзотичну, в повному обсязі або частково використовують задля зазначення особливостями, в цьому переліку і Україна (марка №1759, «Слава Україні!»). І чи не самі піонери самоклейного способу викликали оскошіну від передозування такими марками, випустивши за нетривалий час дві з половиною сотні подібних знаків найрізноманітніших сюжетів?! Ексклюзив трансформувався в звичайний навал одноманіття.

Проте, зачинателі зробили наступний важливий крок – самі врятували ауру новизни на самоклейному папері. Сьерра-Ліоне випустила серію до п'ятиріччя виходу в світ перших марок, надавши їй змісту історії поштових марок за тематикою, а за зовнішнім виглядом – мотивів літопису, збудивши повторно інтерес колекціонерів. «Оздоровчу» роль виконав вигляд марок у формі розгорнутого сувою.

Відбувся перехід від копіювання характерних фізичних рис об'єкту до пошуку поєднання їх з середовищем призначення або темою історичності. Це сталося уже в початковому періоді і в наступні роки.

У 1973 році поштова адміністрація Королівства Тонга в серії корабельної тематики складає комбіновану просічку з елементів судна та реалістичної хвилястої поверхні моря, а також складно – комбінованих пунктирно-хвилястих бокових і верхнього окреслень марок.

У 2004 році колекціонери отримали блок у формі стилізованого зображення серця з п'ятьма марками аналогічного вигляду – флора країни Уолліс і Футуна в Океанії.

Естонія випустила в 2017 році новорічний блок – прямоугольник, в якому 4 марки. Кожна представлена власною вільною формою відповідно до призначення: ялинка, ялинкова прикраса – куля, віншувальний знак і Сніговик, а також етикетка PAR AVION. Кожен платіжний елемент блоку має окрему за виглядом просічку.

Інші країни виводять екзотику за межі маркового поля, повертаючи знакові оплати поштових послуг традиційну, переважно прямоугольну, форму, і додаючи зручності нанесенню виділеної з аркуша марки на конверт. Так у 2007 році виконано поштовий блок країни в Океанії Вануату, присвячений фауні острова. Пошта Люксембурга надрукувала блоки: в 2011 році в формі будинку на тему мультиплікації з чотирма марками, які представляють персонажі твору; в 2012-му – з контурами вільної форми і п'ятьма марками, присвяченими коміксам пригодницького жанру. Марки виділені хвилястою просічкою по контуру прямоугольника з літерним номіналом, надрукованим у різних фарбах.

Щодо просічок. Вони в світі знаків поштової оплати на самоклейному папері мають призначення функціонально бути такими, що виділяють марку на аркуші; несуть інформаційне навантаження; глобалізують порушену тему чи певну особливість; беруть участь в оформленні естетичного вигляду мініатюри по її контуру. Небезпідставно при цьому повернутися і до способу вирубки марок. На початку 21-го століття в Іспанії випущена велика серія марок для реалізації поштовими автоматами, серед яких: з мотоциклом (лютий 2002 року), каретою (вересень 2003 року) й інші. Вони мають хвилясті з довгим шагом бокові грані. Такі марки, нанесені на тонований підкладочний папір переривчасто, набувають яскравого дизайну.

Просічки поділяються своїм виглядом на: вільної форми для марок за аналогічною ознакою, які набули права в історії пошти очолити хронологічно загальний перелік; хвилясті із різноманітною довжиною шагу; лінійні; пунктирні, утворені крапками або короткими рисками; комбіновані – лінійно-хвилясті (найчастіше) та інші. Різновиди застосованих просічок утворюють варіанти одних і тих же за темою марок, які наочно висвітлюються на конвертах, що оформляються для проходження поштою.

Окрему, допоміжну, функцію виконує просічка, що розташовується на відстані від марки. Вона поділяє марковий аркуш (за кількістю знаків) на одиночки, блоки і стрічки – вертикальні й горизонтальні, з «купонами», якщо такі є в складі аркуша, або без них. Роль такої просічки представлена на аркушах серії «Овочі», м. 1526-1529 України 2016 року. Роком раніше проміжна пунктирна просічка поділила аркуш з шістнадцятьма марками України №1466 «Посткросінг» на 4 блоки, віддруковані зчіпками у вигляді куше. Їх елементи немов обертаються навколо земної кулі (геометричного центру квартблоку) – переходятя по колу від одного до наступного напрямку світу, відтворюють процес комунікацій.

Якщо роль просічок, в тому числі і вільної форми, в значенні виділяти марку на друкарському аркуші не потребує деталізації, то наступна – інформаційна є неоднозначною.

У середині дев'яностих років минулого століття пошта США реалізує двадцятимаркові буклети без номіналу, але з купонами, на яких розміщено текст: «Блок не дійсний». Роз'яснення – на титульній стороні: «Перший клас. Для внутрішніх відправлень. Не для міжнародних кореспонденцій». У випадках, коли буклет складається із марок з цифровим номіналом, текст купона «Блок не дійсний» перекреслюється просічками різних геометричних комбінацій. Вони набувають значення безтекстового інформатора – він спростовує надруковане.

Отже, особливості поштових мініатюр на самоклейному папері, урізноманітнюючись, мотивують поширення випусків таких марок у країнах і світі, зберігають за ними ознаки новинок.

Євген Меснянкін
(«ветеран АсФУ», заслужений філателіст України)
Вінницьке обласне товариство АсФУ

